

KURYER LITEWSKI

W WILNIE W PIĄTEK DNIA 25 MAJA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Podług gazety senackiej, datowanej z *Petersburga* dnia 12 maja, przez ukazy Jego Cesarskiej Mości do Rządzącego Senatu:

Dnia 4 kwietnia mianowani zostali prezydentami sądu głównego gubernii witebskiej, 1go departamentu *Stanisław Mohaczny*, rangi 6tej klasy, który dotąd tenże urząd sprawował; 2go departamentu, *Eustachi Chrapowicki*, kamerjunker dworu Jego Cesarskiej Mości.

Teyże datty. Prezydent orenburskiej Izby Cywilnej, radca kollegialny, *Zubow*, na własną prośbę, dla słabości zdrowia, uwolniony od sprawowania tego urzędu.

Dnia 19 kwietnia. Uwolnionego od obowiązków wice-gubernatora, gubernii ekaterynosławskiej, radcę kollegialnego, *Jelczaninowa*, rozkazano przyłączyć do heroldyi, dla przeznaczenia do innych obowiązków, sposobności jego odpowiednich, z wypłacaniem do nowego przeznaczenia pobieranej przez niego teraz gaży, a na jego miejsce wice-gubernatorem ekaterynosławskim naznaczony, członek odeskiego sądu handlowego, radca kollegialny, *Szemiot*.

Dnia 23 kwietnia. Chcąc rządowi carskosielskiego pałacu dać nowe na lepszych zasadach urządzenie, w tym, co się tycze podległych im włościan, rozkazano: rząd ten zupełnie wyłączyć z pod wiedzy kantoru intendencji dworu, i bydź odtąd właściwie od J. C. Mości zależącym, na osnowie, na której zostawał aż do wydania w dniu 18tym grudnia 1801 etatu dla dworu Jego Cesarskiej Mości.

D. 15 kwietnia. Obiory ślacheckie i kupieckie w gubernii ekaterynosławskiej, na przełożenie chersońskiego wojennego gubernatora, generała piechoty, Hrabiego *Lanżerona*, rozkazano odprawiać około połowy miesiąca września.

Wedle ukazu Jego Cesarskiej Mości, Rządzący Senat, na powszechném zebraniu departamentów sanktpetersburskich, wysłuchawszy wywodu w rzeczy, potrzebującej postanowienia: iak postępować w przypadkach odbierania doniesień (donos) o lichwiarzach, z dowodami, lub bez dowodów? — Rozkazali: doniesienia o lichwiarzkich procentach, przyjmować na zasadzie jenerałnego Regulamentu, rozdziału 19go, ze świadkami i innymi dowodami mocnymi; ale z tém rozróżnieniem: iże, jeżeli doniesienie uczynione będzie przed upłynieniem od wydania obligu, naznaczonego 25szym punktem 10go rozdziału Ustawy, 7miodniowego terminu; wtedy czynić wysłedzenie przez stawienie naoczne osób i inne środki przekonania, które się w czasie śledzenia okazać mogą; i zre lecz, jeżeli doniesienie zajdzie po upłynieniu przereczonego siedmiodniowego terminu; wtedy, nie strzymując pozyskiwania za taką obligacyą od dłużnika pieniędzy, razemże przyjąć od donosiciela doniesienie, i odesłać je do przyzwoitego urzędu sądowego, dla postanowienia wyroku. Dla należytego wykonania postanowiono posłać ukazy i uwiadomienia do władz naczelnych państwa i gubernialnych. Dnia 29 marca 1817 roku.

Królestwo Polskie.

Wyszło postanowienie Namiestnika Królewskiego względem ludzi, bawiących się służbą, a obeymniając obowiązki wzajemne sług i panów.

Dyrekcya loteryi krajowych, ogłosiła nową przedaż dóbr, zwanych Wola Więcsławska, z Firlejowem, w województwie krakowskim, w obwodzie miechowskim. Loterya składa się ze 28,000 losow. Wygrywa 1 bilet samę majątność, a 294 biletow wygrywa ią 3290 cz. zł., z których naywyższa wygrana cz. zł. 500, a naymnieysza 5. Ciągnięcie tey loteryi przeznaczone na dzień 26 listopada r.b. Los 1 kosztuje 2 cz. zł. złotem. — Ponawia także Dyrekcya uwiadomienie o ciągnięciu loteryi na Tyszowce w dniu 24tym czerwca.

Numer 3 *Dziennika Jarmarcznego* z dnia 24 t. m. kosztuje w kantorze gazety groszy 4. Zawiera nazwiska osób składających Urząd Celny jarmarczny, dalszy ciąg kupcow przybyłych w liczbie 7miu z *Kurska*, *Krakowa*, *Drezna* i *Lipska*, ciąg dalszy towarow na jarmark sprowadzonych; tabelę kursu wexłów i pieniędzy; cenę towarow i produktow. Pomiędzy temi, kamień przedniego kawy 24 funtow kosztuje 55 złot. pol. średniey 48 zł. Cukru przedniego kamień 64 zł. gr. 15, średniego 63 zł. Beczka porteru 432 zł. pol. Miod kamień od 32 funtow, od 32 do 33 zł. Wosk takiż kamień od 64 do 70 zł. Łoy, takiż kamień od 23 do 25 zł. pol. Wełna przednia takiż kamień od 78 do 90 zł. średnia od 60 do 66 zł. ordynaryyna od 42 do 45 zł. Potaż takiż kamień od 19 do 22 zł. pol.

Kurs pieniężny: dukat holl. obrącz. przedając 19 gr. 3, kup. 19 gr. 2.; duk. napoleoński przedaj. 18 gr. 16, kup. 18 gr. 14; dukaty austr. kup. 18 gr. 24; frydrychsдоры przedaj. 33 gr. 18, kup. 33 gr. 13; bankocette Ross. kup. 174 zł.

P. *Menke* fabrykant berliński wynalazł sposob przeistoczenia trocin z drzewa acajou w miękką masę, która na powietrzu twardnieje, iak kamień, a z której wyrobione rzeczy zachowują kształt, iaki się daie robotom z marmuru, drzewa i bronzu. Massa ta daie się pozłączać piek ię, i można iey nadać kolor bronzowy. W fabryce Pana *Menke* robią z niey lichtarze, lustra, lampy, naczynia, posagi i wszelkie ozdoby pokoiowe. Nie ustępują w wytworności naypiękniejszym robotom bronzowym, a i ósmey części nie kosztują tego, co się płaci za bronzowe.

Wolne miasto Kraków

O wynalazku nader użytecznym.

Chęci naylepsze, starania nayusilnieysze, praca wreszcie sama, nie odpowiedzą oczekiwaniom rolnika, gdy im talent i przemysł w pomoc nie przyyda. — Tę przejęty prawdą, myślałem garce moje przerobić, które w dawnym sposobie zdziałane, wiele zabierały miejsca, czasu, i potrzebowały opału; i lubo garce parowe powszechniey bydź w używaniu zaczęły, iednakże i w tych niedogodności znajdując, chciałem się chwycić nowości bez wystawienia się na straty, iakie się nowatorom wydarzaia.

Wsparł mię w mém przedsięwzięciu JP. *Stattler*

Kotlarz w Krakowie zamieszkały, podeymniąc się na swoją resicco, ieden garniec zrobić tey samey wielkości, iak miałem w gorzelnii bez potrzeby użycia trzeciego. Skutek nappomyślniey odpowiedział naszym oczekiwaniom: bo po siedmiomiesięcznym paleniu okazało się; iż com dawniey na trzech garcach po 8 beczkach kortowych w 24 godzinach wyrabiał, to teraz z teyże samey ilości zacieru na iednym garcu nowej teoryi, odchodzącym siedm razy w 24 godzinach, wyrabiam beczek 14; będąc co większa od dna przypalania zabezpieczony. Zysk odnoszę znaczny na czasie, a nierównie większy na koszcie: bo ten garniec o połowę mniej iak dawniey potrzebuie opału, co jest skutkiem zaprowadzonych przez tegoż P. Stättlera innych kotlin.

Tak użyteczna praca zwłaszcza w okolicach bezleśnych, którą wielu znawców gorzelnii widziało i pochwaliło, inney zaiste godna nagrody nad tę, iaką zwyczajnie artystom płacimy, nagrody mówię publicznego oświadczenia mu podziękowania i bezstronnego wyznania: iż nietrudno w kraju naszym o talenta, które do swego korzystnego rozwinięcia się, wsparcia i edynie i zachęcenia potrzebią. — Dan w Kobyłanach Okręgu miasta Wolnego Krakowa dnia 7 maja 1817 r. Wincenty Wróblewski.

Pierwszem użyciem znaku południkowego wystawionego na Podgórzu d. 3 maja r. b. kosztem P. Lorenz, C. K. Kommissarza cyrkulowego, było sprawdzenie kierunku igły magnesowej na tutejszem obserwatoryum. Srodek wyprowadzony z kilkokrotney obserwacyi okazał, że iak po wielu miejscach, tak i w naszych stronach zbocznie igły powiększyło się znacznie ku zachodowi, i jest teraz 17 st. 42 m., gdy dawniey nie przechodziło 16 stopniów. Wiadomość tę o nowem zjawieniu w przyrodzeniu i o uczynioney przez Pana Lorenz przysłudze naukom, oznajmić Publiczności, mam sobie za obowiązek — W Krakowie dnia 14 maja 1817 r. Józef Łęski. D. O. K.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

FRANCYA

(Z gaz. berl. i Korr. hamb.) Paryż, dnia 13 maja. Król używa ciągle dobrego zdrowia i przejeżdża się co dzień.

Przybył tu Infant Don Francesco de Paula. — Xiążę Wellington jest tu wkrótce spodziewany dla widzenia się z infantem. — Hiszpański Posel, Hrabia Fernan Nuniez, zawczora złożył swe listy wierzytelne. — Mówią, że Król uda się na kilka tygodni do Fontainebleau.

Ponieważ Pani Catalani przybycie swoje do Paryża od miesiąca do miesiąca odkłada; rząd przeto uznał za przyzwoitą: odjąć jej przywilej na teatr opery włoskiej. Aktorka George została także oddaloną.

W Bordeaux rozpoczął się teraz przed trybunałem sąd na 28 osób, jako zdrayców stanu. Siedmiu ratowało się ucieczką. Herztem ich jest pewny Randon, 24 lat wieku mający, który przez niejaki czas na wyspie Elbie przebywał; potem na cie był umieszczonym, a w przeszłym roku zaczął był kleic spisek, w zamiarze utworzenia skrytego związku z malkontentów, nieprzyjaciół rządu Burbonow, przyjaciół Bonapartego etc. Mienił sobie Mamelukiem Bonapartego, usiłował zebrać wojsko, wprowadził różne znaki i charaktery etc. Stronnicy jego są z ludzi niższego stanu i niemających żadnego znaczenia.

Od kilku tygodni wolny jest znowu we Francyi przywóz niemieckich gazet i pism peryodycznych; postępek ten (wyraża gazeta berlińska) czyni zaszczyt rządowi Francuzkiemu.

W przeszłym roku przybyło do Marsylii okrętów 6078, a wyszło 5828.

Paryż dnia 14 maja. Dnia 11 t. m. wieczorem o godzinie 7 wysiadł Xiążę Wellington z małżonką swoją w Calais, miał nocleg w St. Omer, i przybył d. 12 do głównej kwatery swojej, do Cambray.

W Charleville d. 5 t. m. był zupełny niedostatek chleba. Przychodziło już do zaburzenia spokojności, gdy z magazynow kwatrujących tam wojsk pruskich 500 worow zboża miastu udzielonemi zostały. Tak

więc, pisze gazeta berlińska, Prussy teraz strzegą i żywią Francją.

(Z gaz. Oester. Beob.) Donoszą z Lille, że osoby, które podeyrzaną korespondencyą listowną utrzymywały, a w Dunkierce, Calais i Boulogne przytrzymane zostały, poprowadzone są pod mocną strażą do Paryża. Dway dawnieysi oficerowie starey gwardyi, którzy się do prowincyi belgickich udadź chcieli, zostali także przytrzymani, i zapewniają, że przy nich podeyrzane papiery znaleziono. Tymczasowie zaprowadzono ich do Lille, gdzie względem postąpienia z nimi dalszych rozkazów ministra policyi oczekują; podług tychże wiadomości poruszają się znowu bardziej nieprzyjaciele rządu, a w kraju rozsianno znowu mnóstwo pism buntowniczych.

Gazety londyńskie umieściły kilka wypisów z listu Pani Regnault de St. Jean d'Angely do swego męża pisanego, za który pomieniona Dama uwięzioną została. W liście tym miało być wyrażono między innemi: „Nikczemnicy ci żadną miarą utrzymać się nie zdołają; rewolucya jest nieuchronną; może stać się okropną; ale wywdzie na dobro; a wreszcie potrzeba się odważyć i na najsrożniejszą operacyą, dla pozyskania zdrowia. Nie rozumiey, żeoy mnie namiętności zastępiaty. Zapytay tylko Pana Robert, a on ci powie, że już byśmy może oswobodzeni byli od tey obrzydley szui; gdy byśmy przewidzieć mogli byli skutki, jakie Germanikus sprawił. Potrzeba tylko mocniey nieco dmuchnąć ażeby ich obalić; czują oni to dobrze... Rząd widzi, potrzebę zaniechać przyjętego łagodności systematu. Tego nam własnie potrzeba; wielu już bowiem usnąć się dało, a niektórzy powtarzali: „Nie tak nam przecie źle jest...“ Podobne rzeczy nie są dla nas. Ludzie ci są naszymi katownikami; poświęcili oni naszą cześć, naszą sławę, nasze wawrzyny, nasz przemysł; między nami a Francją pojednanie nie ma miejsca... A ów mąż, postradaliśmy go przez naszą winę; nasi najsrożniejsi nieprzyjaciele trzymają go w swoy mocy! Wszystkie siły, wszelka odwaga, opuszczają mię na tak bolesne, tak upokarzające myśli... Nie uwolniemyż go? Honor nasz w tem. Jakże małymi są ci ludzie obok tego kolosu! Nie myśl, że od rozumu odeszła; jest to moja zupełna chęć, moją myśl j dyna; wielu innych dzieli ją ze mną. Jednakże dosyć na tem; zbliżamy się do szczęśliwszego kresu; powracay, jak najszybciey, ażebyś się własnymi oczyma bliżey o tem przekonał.“

Gazeta powszechna (Allgemeine Zeitung) donosi z Paryża pod d. 1 maja, co następuje: „Procesy przeciwko Maubreilowi, Chevalierowi i Rioustowi, są ciągle głównym przedmiotem rozmów codziennych. W gronach Liberalistów obawiają się wciąż jeszcze, lub ulają obawę, że proces Maubreilla nigdy do ostatecznego rozsądzenia nie dóydzie; konstytucyonisci są prawie tegoż samego zdania; przeciwnie zaś w oczach Ultra-royalistów rzecz ta jest powtórzeniem reprezentacyi tragedyi Germanika; czynią przeto wszystko, co mogą, aby przeszkodzić dalszym reprezentacyom. Są oni także bardzo rozgniewani na odjazd P. Talleyranda i P. Laborie (z których się pierwszy do Valensay, a drugi do Pikardyi udał), ponieważ wraz z całą Publicznością są przekonani, że odjazd ten nie ma żadnego innego celu, jako, aby uniknąć okropności, których się z tego processu obawiają. Godnym uwagi i szczególniejszém będzie zawsze to, iż podczas, gdy najwiernieysi Poddani Królewscy i najrzetelnieysi stronnicy prawości tronu, wszystko, co mogą, czynią, ażeby gorzkie wspomnienia z czasów rewolucyi zagładzić, sami tylko rojalisci dwóch rewolucyonistów bronią, których zasady i postęпки od lat 25ciu tak wiele nieszczęść na Francją ściągnęły. — P. Chevalier, którego z powodu jego listu do Hrabiego de Cazes (Lettre à Mr. le Comte de Cazes) -prześladują, jest młody zagorzalec, dla króregoby, według zdania wielu osób, skarcenie za nieprzystoynne szarpanie jednego z naszych pierwszych Urzędników Stanu, ze wszech miar zbawienném być mogło; gdy tymczasem inni, w processie jego nieroztropne nadwężenie wolności druku upatrują. Tyle zawsze pewna, że pisemko P. Chevaliera i przelożone Sądowi jeszcze żywsze jego, pismo obrończe przez proces niepotrzebnie wielce głośnem się stało.“

W ł o c e y.

Kapituła *Mexykańska* prosiła Pośta Hiszpańskiego, ażeby kosztowny aparat mszalny z czystego złota, ozdobiony drogiemi kamieniami, oddał Papieżowi, któremu w podarunku ofiarowała.

Donoszą z *Neapolu*, iż w czerwcu wyydzie z tamtąd 3 Inb 4 tysiące woyska Austryackiego, a reszta częściami powoli ustąpi z tego kraju. Piechota ma wsiąść na okręty, jazda zaś i artyllerya udadzą się przez *Rzym* i *Bonontę*. Mieszkańcy radziby dłużej mieć to woysko: bo zastaniało ich od rozbojników i włóczęgów.

Sławna śpiewaczka *Catalani* powróciła z *Rzymu* do *Florencyi*. W drodze ledwo życia nieutraciła: w spadkiem miejscu pękły postronki u przednich koni, a pojazd z siedzącymi w nim osobami i dwóma dyszlowymi końmi wpadł do dołu. Szczęściem podróżni stłukli się tylko; pojazd zaś i konie zostały mocno uszkodzone.

Xiążę *Henryk Pruski* na tegoroczne lato najął dla siebie dom na wyspie *Sichia* (pod *Neapolim*), mając tam kąpiele morskich używać. Wyjeżdżając z *Rzymu* Xiążę ten przesłał na ręce kardynała *Albani*, znaczne summy dla rozdania na zakłady ubogich.

W listach, z *Sycylii* donoszą, że *Etna* sześcią otworami płomień wyrzuca, i że wieś, ku *Nicozoni* położona, pochłonią została. Wiadomość ta jednakże potrzebuje potwierdzenia, zwłaszcza, że gazety neapolitańskie nic o tém nie donoszą.

W Korrespondencie hamburkm. od brzegów *Menu* pod 15 maja czytamy: „Papież choruje na wodną puchlinę w piersiach. Kardynałowie starają się dla siebie o protekcyę dworów. Ubiegają się o koronę papieżką szczególniej Kardynał *Fesch* i *Consalvi*.”

N i e m c y

Król Saski zaproszony niedawno do świętego Przymierza, w dniu 16tym przystąpił doniego.

Król Bawarski mianował dnia 3 b m. osoby do składu Rady Stanu, a na ich czele są Królewicz Następca, Xiążę *Karol*, i Xiążę *Wrede*.

Wyrachowano, iż dziesięciny Szwedzkiego Duchowieństwa 283,232 beczek zboża wynoszą, wyższy, co grunta jego wydaia. Duchowieństwo to składa się z Arcy Biskupa, 11 Biskupów, 170 Proboszczów i 1054 plebanów, a którzy ogółem 2214 kościołami zarządzają.

Xiążę *Eugeniusz Beauharnois*, kupił dawniejszy klasztor, *Eichstadt*, pod *Neuburgiem*.

Rada dworu, *Plarper*, załuzony senior niwertytetu lipskiego, d. 12 maja, obchodził 50 letni jubileusz zostawania swojego w stanie nauczycielskim. Licznie na ten akt zgromadziła się publicznie. Starzec, nieosłabiony jeszcze na siłach, w obecliczu mężów, powiększney części słuchaczów swoich, stosowaną do okoliczności miał mowę.

W gazecie hamburskiej pod dniem 15 maja, od brzegów *Menu* czytamy: „W bieżącym miesiącu maja mamy dwa razy pełnią Xiążycy, t. i. d. 1go i 30go: od 100 lat nie zdarzył się wypadek podobny.

Mówią, iż wkrótce ogłoszoną zostanie konstytueya królestwa bawarskiego. Rada Stanu w obecności Króla od niejakiego czasu trudni się jey rozstrząsaniem.

Młody Xiążę *Parmy* ma przenieść rezydencyą swą do *Schönbrunn*.

Elektor Heski wydał urządzenie, ażeby, unikając pomieszania Stanów, które się wkradło za rządu przywłaszczyciela, i wypływających ztąd nieregularności, wychodzące w kraju jego publiczne pisma niedawały tytułu, *Pana*, tym, którzy są pra-

stemi obywatelami i żadnego urzędu nieposiadają. Prerogatywa ta służy szczególnie tym, którzy albo są ślachtą, albo do klasy piszących należą. W tey zaś klasie mieszczą się wszyscy urzędnicy i w ogólności ci, którzy mają reskrypt Elektorski, tudzież, którzy w szkołach nauki skończyli. W ostatnich numerach gazety policyynéy i handlowey, wychodzący w *Kassel*, dopełniono już powyższego rozkazu, i znakomitym obywatelom nie dano tytułu *Pan*.

Przybył do *Hamburga*, *Ismael Gibraltar*, kapitan morski Turecki i Agent Baszy Egipskiego w Europie; udaje się on na północ.

Xiążna *St. Lau* (*Hortensya Bonaparte*) opuści zupełnie dotychczasowe swoje mieszkanie w *Szwajcaryi* i osiadzie w *Auszpurgu*, gdzie dom kupiła.

Xiążna *Wallii* prosiła niespodzianie W. Xiążę *Badenskiego*, ażeby jey pozwolił przepędzić część lata w zamku w *Rastadt*. Przychylił się W. Xiążę do jey życzenia; ma więc Xiążna przyjechać tam d. 1go lipca.

W *Kolonii* wyszedł d. 4 maja pierwszy Numer Gazety pod napisem: *Niemcy*. Napis ten jest na czele pierwszey strony, która jest cała próżna.

Powiaty, które Prussy z byłego Departamentu *Saary* Xiążstwu *Oldenburskiemu* odstąpiły, nazywają się teraz Xiążstwem *Birkenfeldzkim*.

Tegoroczny katalog książek, na wielkonoenym jarmarku *Lipskim* przedawanych, jest najgrubszy od wszystkich poprzedzających, i zawiera przeszło 2000 dzieł, 204 romansów, 47 sztuk teatralnych i 134 książek w obcych językach.

N i d e r l a n d y.

Król wyjechał z *Bruxelli* dla oglądania granic, począwszy od *Tournay*, aż do *Charleroi*. Końcem wzmocnienia tey ostatniey posady, rozpoczęto ogromne roboty. Król miał na dzień 8 maja do *Bruxelli* powrócić.

Okolo warowni *Leodyyskich* (*Lüttich*) pracuje codzien 2000 ludzi. Także i przy warowniach *Mastrychtu* użytem jest mnóstwo robotników. Rząd podejmuje te prace dla nastręczenia ubogiej klasie ludzi środków do wyżywienia się.

Jenerał *Excelmans* nie mógł dawniej pozyskać pozwolenia do przebywania w *Niderlandach*, i dla tego osiadł był w *Prussach*. Jenerał ten znalazł potem środki do przebywania w pewney gminie prowincyi *Leodyyskiej* (*Lüttich*) pod obcem nazwiskiem. Tymczasem dowiedziano się o tém, a Jenerał *Excelmans* udał się znowu do kraju Pruskiego, gdyż go aresztować miano. Jaki był zamiar jego, o tém nie donoszą.

Dnia 4 maja wieczorem zawinęły do portu Antwerpskiego trzy okręty *Hollenderskie*, które 350 emigrantów *Wirtemberskich*, mężczyzn, kobiet i dzieci do *Ameryki* żeglujących, na pokładzie miały.

Biskupi w *Gandawie*, *Namer* i *Doornik* wraz z officyjantami w *Leodyum* i *Mechlinii*, podali Monarsze pismo, utyskując na sposób dawania nauk w akademiach, przepisany urządzeniem Królewskim, pod dniem 25 listopada r. z. Wyrządzają w niem, iż nauki i zasady kościoła Katolickiego nie są należycie obostrzone. Oświadczają oraz, iż najwyższy dozór nad naukami, należy do duchowieństwa, ażeby ochronić młodzież od wpływu pogańskiej ciekawości, wciskającej się do wszystkich umiejętności: Zuchwała filozofija (mówią) zaraża wszystko swoją trucizną i wciąga do zgubnego swojego spisku.

(Z Korr. hamb.) Londyn dnia 13 maja. Józef Bonaparte miał przybyć do Meksyku,

Xiążę Solms przybył ostatniej soboty do Londynu i udał się natychmiast do Xięstwa Jchmość Cumberland.

Hersziom spafieldskim w Tower udzielone już są punkta oskarżenia. Wezwano przeciw nim nie mniej jak 240 świadków. Sir F. Burdet, Major Cartwright, P. Hunt i inni są także sędownie powołani.

Lord Wellington z małżonką swoją udał się d. 11 z Dover do Calais napowrót do Francji.

Niejaki Mitchell, utrzymujący handel sukieny w Huddersfield, w hrabstwie York, uwięziony został za zbrodnicze przeciw stanu intrygi.

Zapewniają, że partya Lorda Grenville odłączyła się od opozycji i przeszła do partyi ministeryalnej.

Podług wiadomości z Calcutta, osada Chandernagore oddana została d. 4 grudnia kommissarzom Króla Francuzkiego.

Podług ostatnich doniesień z wyspy S. Heleny, Bonaparte nabierał coraz więcej ciała, a zły jego humor mocno się powiększał.

Mówią, że aresztowana w Paryżu Pani Regnault otrzyma wkrótce pasport, na wyjazd do męża swego do Ameryki.

Ogólny przychód W. Brytanii wynosił w roku przeszłym około 82 milionów.

Rząd Amerykański waha się w przyjęciu posta od powstańców hiszpańskich. Powstańcy ci zajęli w posiadłość Pensacola.

W Lyonie, podług gazet naszych powstało wielkie zaburzenie na teatrze z tej okoliczności, że aktorce jednej spadła podwiązka trójkolorowa, którą zdawało się, że przy podniesieniu po powietrzu wywijała. Partye przy tém zdarzeniu oświadczyły się najmocniej przeciw sobie. Reprezentacya przerwana została. Przywołano dla przywrócenia porządku wojsko, które się także na partye roziańczyło. Szwajcarowie trzymali się partyi tak nazwanych białych, a gwardya narodowa tak nazwanych błękitnych. Pierwsi okropnie pokrzywdzeni byli, a regiment Szwajcarów wyprowadzony został potem z miasta.

(Z gaz. berl.) Lord Beresford, naczelny dowódzca wojsk portugalskich, jest tu spodziewany, i jak, powiadają, ma wyjść z tamecznej służby.

Izba niższa powróciła znowu po czterech latach do emancypacyinnej kwestyi Katolików Irlandzkich i angielskich. W roku 1815 wnosil rzecz tę P. Grattan, a wniesienie jego, które już za przyjęte uważano, zbijane było przez mówcę tylko podczas ostatniego odczytania bilu w komitecie, a potem 251 głosami przeciw 247 odrzucone zostało. Tęgorazu wniesienie to (także przez P. Grattam uczynione, a przez Lorda Castlereagh, i P. Canning popierane) odrzucone było w tém, iż wyznaczenie komitetu 245 głosami przeciw 221 nie zostało przyjęte. Dzienniki nie są kontente z tego postanowienia parlamentu. Nie upatrują wprawdzie w tem ducha partyi, ale jednak okazują na przyszłość obawę, do jakiej żadnego nie dali powodu katolicy, którzy tu uprzednio rzekli się tak bliższego związku ze stolicą papieżką, jako i Veto. Dzienniki cieszą się, iż rzecz ta w Izbie niższej a nie w Izbie Parów odrzuconą została; gdyż inaczej obwiniano by o intolerancyę Biskupów, którzy w Izbie Parów krzesło i głos mają.

P. Brougham mówił niedawno w Parlamencie, że najszcześniejszy kraj jest ten, w którym stan skarbu nie zawisł w niczem od działań wexlarzy. Tak dobra gospodarka domowa nie potrzebuje pomocy domu pożyczki etc.

Gazeta Courier zawiera następujący paragraf: „Upoważnieni jesteśmy oświadczyć, że w liście prywatnym z Paryża pod 1 maja, umieszczonym d. 6 w Morning-Chronicle, zupełnie bez zasady jest twierdzenie:

„że dwór wiedeński kazał podać dworowi neapolitańskiemu notę, tyczącą się formy i niektórych okoliczności processu i stracenia Murata, i że pomieniona nota zawiera także niektóre żądania względem Pani Murat.“

W północnych Hrabstwach Szkockich, tak wielka była nędza w niższych klassach ludu, że dla otrzymania pożywienia, bydłom krew puszczała, i z tej krwi kizki sobie robili.

Polak Piątkowski (z wyspy S. Heleny odesłany), o którego przybyciu do Niderlandow niektóre gazety Niderlandzkie donosiły, bawi się według gazety Londyńskiej, Morning-Chronicle, ciągle jeszcze w Londynie, i d. 2. maja zgłosił się do P. Coppera w biurze cudzoziemców, dla doniesienia mu o tém. Wnoszą więc, że osoba teraz pod imieniem jego podróż odprawująca, zapewne niczego innego nie chce, jak tylko wywiedzieć się o przyjściu Napoleona.

Posel Angielski powrócił dnia 1go czerwca r. z Pekinu do Kantonu; sprzedał tam część nieprzyjętych podarunków, a resztę złożył na 5 okręty, które dnia 5 czerwca, wzięwszy zwyczajne towary, z Kantonu wypłynęły. Nie zerwały się więc związki handlowe z Chinami.

Wiadomości z Barbados zwiastowały, iż na wyspie Gwadalupie zaszły krwawe kłótnie między Royalistami a Bonapartystami, i nawet, iż w nich trzydziestu osób życie utraciło.

Grała tu już raz Aktorka Paryzka Panna Bougoin sztukę Trzy Sultanki, przed dobranym towarzystwem Anglikow płci obojey, w którym była także Xiężna York, bratowa Xięcia Rejenta. Aktorka ta huczne otrzymała oklaski.

Królestwo Wirtemberskie

Ze Stuttgartu d. 9 maja. Dnia 7 b. m. uchwalily Stany jednomyślnie adres do Króla. Oświadczyły w nim, iż gdy rozpoczęte zaraz po odebraniu Reskryptu Monarchy badania, żadnych dostatecznych wiadomości o wypadkach dnia 30 kwietnia nie obiecywały, wybrano więc Kommissyą, któraby w tej mierze zdała sprawę. Pokazuje się z niej: 1) iż wspomniane badania nie mogą mieć zaspokajającego skutku, gdyż się tylko do sali posiedzeń rozciągają; 2) iż nie można nic pewnego wiedzieć o nieprzyzwoitościach, jakie względem pojedynczych członków popełniono: nie zaszły bowiem żadne występki uczynkowe, ani obelga prawnie dowiedziona nie została; 3) iż w sali obrad nie nie zaszło przeciwnego prawu, i że żadnego nie można znaleźć śladu, iżby osoby w sali będące miały jaki związek z ludźmi przed salą. Ubolewają Stany, iż nieprzyzwoite uczestnictwo ludu do wielkiego dzieła konstytucyi, wzbudziło nieukontentowanie Monarchy. Sądzą, iż nadal nie okaże lud tego uczestnictwa, przestępując granice prawem wskazane.

Po kilku nader burzliwych sessyach, i żywych sporach przyjęły nakoniec Stany dnia 9 b. m. zasadę stanowienia prostą większością głosów względem artykułów podanego im projektu konstytucyi. Było 57 kresek za tą zasadą, a 53 przeciwko. Nazajutrz przesłały stosowny adres do tayney Rady. Szczęściem obrady te nie odbywały się publicznie; inaczej bowiem namiętności i nieporozumienie mogłyby łatwo smutne zrządzić wypadki. Tak więc ukończyły się nudne, a blisko 12 tygodni trwające przeszkody do obrad względem konstytucyi.

Wyspa Madera.

Czytamy z Londynu: „Donoszą z Madery, iż po utworzeniu prostych związków między tą wyspą i Petersburgiem, posyłają ztamtąd bardzo wiele wina do stolicy Cesarstwa Rosyjskiego, a nawzajem tameczne towary sprowadzają na wyspę.“

WILNO DNIA 25 MAJA 1817 ROKU.

— W i l n o. —

W wielu miejscach na przedmieściach Wileńskich pozostała dotąd, po spustoszonych i spalonych przez nieprzyjaciela domach, ruiny, piece i kominy, różnym osobom iak tu w Wilnie mieszkającym, jakoteż niewiadomo gdzie znajdującym się, przez Sukcesyą, Ekdywizyą i inne spadki przynależne, i które dotąd przez nikogo nietylko że nie opatrzone, lecz zostawione w zaniedbanu szpecą tylko miasto i stają się przytułkiem dla złodzieiow, a nadto bywają, przyczyną nieszczęśliwych zdarzeń, jakoto przeszłego lata w iedney z tych ruin, kobieta z dzieckiem chcąc schronić się od deszczu, była zabita od piorunu. Przewo za przedstawieniem tutejszey Policji JW. Wojenny Gubernator, okazując zewszystkich miar staranie około ozdoby Litewskiej Stolicy, rozkazał ogłosić, iżby ci, do kogo należą zostające się dotąd w ruinach po zniszczonych domach piece, kominy i sklepy natychmiast one zniesli; a którzy w przeciagu tygodnia tego nieuczynią, Policya obowiązana będzie uczynić to, kosztem mieyskim i jaki znaleziony będzie materiał, obrócić takowy na zrobienie publicznego mieyskiego kanału od Katedralnego S. Kazimierza Kościoła, prowadzącego się. — A później już nikt niebędzie miał Prawa dopominać się o wynagrodzenie zaten materiał jaki zwyż wyrażonych opuszczonych ruin wybranym bydź może. — Oczem przez niniejsze ogłasza się.

Policmeyster Wileński P. Szlykow K. S. i Kaw.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

A U S T R Y A

Margrabia *Maria Iva*, nadzwyczajny Posel Portugalski, otrzymał od Cesarza Jegomości wielki Krzyż orderu Węgierskiego s. *Szczepana*, a sprawujący interessa portugalskie, *Navarro d'Andrade*, krzyż komandorski tegoż orderu.

Królewic następca bawarski wyjechał stąd do Włoch.

S Z W E C Y A

Z Sztokolmu dnia 6 maja. Królewic darował niedawno Monarsze piękny pojazd robiony w *Berlinie*, a sprowadzony morzem z *Stralsundu*. Szacują go 6000 talarów. Gdy Podpułkownik *Flichtel*, Koniusz Królewica oddawał go Monarsze, dostał złotą tabakierę i pierścień brylantowy. Król przejeżdżał się pierwszy raz przed kilką dniami w tym pojeździe, do którego 8 koni zaprzężono.

D A N I J A.

Z Kopenhagi d. 13 maja. W nocy z dnia 6 na 7my była wielka burza na morzu niedaleko *Helsingör*. Wiele okrętów z morza północnego znaczną poniosło szkodę.

T U R C Y A.

Z Stambułu d. 10 kwietnia. Flotylla która przed kilką tygodniami popłynęła do *Algieru*, a którą W. Sułtan Dejowi tamecznemu darował, do-

znała nieszczęśliwey żeglugi. Fregata, znacznie uszkodzona, powróciła do portu, a burza zapędziła dwa statki aż na brzegi Morei; o innych zaś niemaemy jeszcze dotąd wiadomości.

Rozruchy w *Bagdadzie* zupełnie usmierzone; przystano tu głowy *Essarda* Baszy i celniejszych współpraców jego; wystawiono je przed bramami Seraju.

Dnia 1 b. m. spaliły się zupełnie koszary janczarów, które W. Sułtan wyporządzić kazał.

H i s z p a n i j a.

Madryt d. 2. maja. *Lascy* i jego spółwinowacy przez sąd wojskowy na śmierć skazani zostali: Pewnieby on uciekł, gdyby go w ucieczce nagle nie napadł atak podagryczny tak mocny, że daley uchodzić nie mógł. (Gazety Wiedeńskie utrzymują, że prawdziwe nazwisko tego jenerala jest *Lacy* nie *Lascy*.)

Podług Niderlandzkich gazet, bardzo wiele wojsk hiszpańskich i artylerji zbierza się pod *Badajoz*, a portugalskie wojska zgromadzają się pod *Elvas*.

Piszą z Paryża: „podług doniesień z *Pampelony*, w *Arragonii* spisek odkryto i wielu officerów aresztowano.”

A m e r y k a H i s z p a ń s k a.

W południowej Ameryce zaszyły niedaleko *Laguaira* małe utarczki między Hiszpanami i powstańcami z Prowincji *Caracas*. Royalisci zajmują *Cumaná* i spodziewają się opanować wkrótce *Barcelona*, a potem powszechną amnestyą dla powstańców ogłosić mają. Dnia 5 marca zawinęła do *Hawinach* flotylla Hiszpańska z tociotysięcznym wojskiem.

S z w a y c a r y.

W *Cluses*, w *Sabaudyi*, zrobił się niedawno rozruch pospólstwa: dom, w którym rozumiano, iż zboże jest złożone, został zrabowany: spieszenie przywołane wojsko przywróciło spokójność i porządek.

Tak wielki jest niedostatek chleba w różnych miejscach *Szwajcaryi*, że ludzie z głodu umierają, mianowicie około *Genewy*. W wielu też miejscach siano zamiast chleba iedzą. W Kantonie bazylejskim, pod karą konfiskaty na rzecz ubogich, zakazano piec bułek i placek. Zabroniono także publicznych tańców, hucznych wesel, uczt, ete.

R O Z M A I T E W I A D O M O S C I

Pewny Anglik w *Londynie* właściciel nowego szuwaxu do bótów, na który otrzymał patent, donosi o swoim wynalazku w następującym sposobie: „Szuwax ten przewyższa w czarności ciemność *Miltona*; w domu moim używają szuwaxowanych bótów zamiast zwierciadła przy gotowaniu ja sam gołę się mając przed sobą parę bótów. Krótko mówiąc, można te bóty uważać za prawdziwe zwierciadła cylindrowe, które panowie na nogach noszą.

Sądząc o dobrym wyborze sztuk, na teatr tutejszy przygotowanych, zwłaszcza pod bytność J. Pana Bogusławskiego, który, jako założyciel narodowej sceny, i jako autor nie jedną piękną zalecony sztuką, i w ostatku, jako prawdziwie wzorowy aktor na to zasługuje, przybyliśmy na wczorajszą komedię, przygotowani do śmiechu, a zatył w dobrym humorze; lecz, o smutna dolo ludzko, nacyjściecy nas omylaia nadzieie: w pierwszej zaraz scenie znudziliśmy się przewlekłym monologiem Małgorzaty; w drugiej gorszyliśmy się nad nieobyczajnością autora, kazającego tak rzęsiście całować się oney z Brylantem, a na końcu pierwszego aktu, cały węzeł intrygi, tak iuż wiedzieliśmy rozwinięty, że na dwa drugie nie do oczekiwania nie pozostało — Taki zawsze skutek z tych jednorazowych, płacziwo-komicznych monstrów teatralnych: bo inaczey Komedyi, Małżeństwo Pielgrzyma, smak dobry nazwać niepozwała. Przebaczycie jeszcze można podobny wybor sztuki benefisantom, którzy, podług zwyczaju, z powinności prawie nowe-

mi nas częstuią przysmakami; a gdy nie mają w czym lepszym czerpać, przestać częstokroć muszą na tem, co się pod rękę nawinie; lecz czymże się wymówi Antreprzyza, dręcząca pamięć i talenta Aktorow, uczeniem się sztuki, która na żadnym Teatrze okazać się raz drugi nieośmieli? niczém więcej, chyba obietnicą poprawy — Aktorowie nasi tą razą zadowolnili widzow należycie, szczególniey Pani Szymkayłowa, Pan Niedzielski i Pani Kuczyńska, niech przyymą sprawiedliwe pochwały, które wymierzać każdemu w miarę ich postępów i przykładania się naimiley nam będzie — Zdaie mi się, iżbym obraził słusznie Pana Bogusławskiego, żebym go w tey sztuce chciał chwalić. Zachowuiemy to do Rol, w których więcej będzie miał sposobności rozwinięcia wielkiego talentu swojego, spodziewaiąc się, iż w czasie miłego dla nas pobytu w mieście naszym odpowie godnie szacunkowi publiczności i przedstawi nam widowiska, godne swojej w świecie literackim i scenicznym zasługi: czerwone albowiem afisze, nie wszystkich widzow zgromadzić będą zdolne.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

OGŁOSZENIE.

I. Od Litewsko-Wileńskiego Rządu Gubernijskiego ogłasza się ninieyszem, iż dom były dawniey Gołębiowskiy, a teraz Porucznikowey Boigornonowey, w mieście Wilnie, za Ostrą Bramą, pod Nrem 1262 położony, otakowany 32 319 rub. 34 kop. asygn., za dług należny Panu Majorowi Kamienskiemu, przeznaczony jest na publiczną przedaz, z tém, iżby życzący sobie dom ten kupić przybywali dla licytacji do tegoż Rządu, na terminy: pierwszy d. 2go, 2gi d. 7go, a 3ci ostateczny d. 13 sierpnia terażnieyszego roku, z prawneimi ewikcyami, albo z gotowemi pieniędzmi; gdzie będą im okazane szczególowe opisania tego domu i dochod z niego. Dnia 17 maja 1817 roku.

Assessor Iskrycki.

Sekretarz Kazimierz Nowicki.

I. Roku 1817 mca Apryla 21 dnia, Na skutek Dekretu Remissyynego Sądu Ziemskiego Pttu Borysowskiego Taxę i Exdywizyą funduszu WW. Tadeusza Assessora Sądu Niższego Ziem. Pttu Borysowskiego, Rafała Woźnego tegoż Pttu Meysztowiczow przeznaczającego, Sąd Exdywizorski w Komplacie ad fundum majątności Pucifowa w Pcie Borysowskim Mińskiej Gubernii; Sytuowanej w dniu 16 apryla zebrany, czynności pierwszemu zjazdowi właściwe zaskuteczniwszy, Komportacyą wszelkich dokumentow tak na debitorach jako i Kredytorach, oraz Pretensorach na dzień pierwszy mca Junii do Kancellaryi Ziem. Pttu Borysowskiego na persystencyą czteroniedzielną z wolną komunikacyą stronom i wolnością mówienia o Jurament circa principalé oznaczywszy, termin powtórny ku oczewistemu rozsądzeniu na dzień 15 mca gbra terażnieyszego roku udeterminował; o czym izby Kredytorowie i Pretensorowie oraz Debitorowie do Massy WW. Meysztowiczow należec mogący wiedząc, przed Sądem Exdywizorskim w następnym Terminie bez żadnych zwłok stawali i Pretensyow swoich dowodzili sub amissione rei mocą Remissy zastrzegli, i o takowym wyroku po trzykroć przez gazetę Kuryera Littgo dla ogłoszenia posłać do Redakcyi postanowil, co i posyła się, u tego Dekretu podpisy Urzędników następnie Ferdynand Bohdanowicz Dworzecki Podśedełk Ziem. Wileyski Exdywizor, Felix Tracewski Ziem. Pttu Borysow. Pod-

śedełk Exdywizor. Narburt Dobrogost Podbipięta Exdywizor.

O zgodności z Protokulem poświadczam — Leonard Sutowicz Rejent Gran. Ptu. Borysow. i Exdywizor.

I Sąd spraw Cywilnych Powiatow Białostockiego i Sokolskiego, Dekretem Remissyynym Sądu Głównego zgo Departamentu obwodu Białostockiego mając sobie powierzony rozbiór pretensyow przez różne osoby do majątku WW. Ignacego i Weroniki z Billowiczow Łęskich Szamb. D. b. pol. ścielar tych, w wyrokowaniu swoim przed oczewistym (in accessorio) w sprawie tychże WW. Łęskich i niektórymi stawiającymi kredytorami, na dniu 18 Januaryi roku 1816 zaszył, przeznaczaiąc ogólną na wszystkich stronach do processu tego wchodzących komportacyą wszelkich papierow stan massy majątku WW. Łęskich pod konkurs wierzycieli oddanego wyświecających, znalazł potrzebę zawiadomienia o tym postanowieniu wszystkie interessowane osoby przez Gazety — Przeto ninieyszem trzykrotnie obwieszcza; iżby ci, którzy w dniu na rzeczoną komportacyą przeznaczonym 24 Apr. tegoż 1816 r. ony niedopełnili, niezawodnie do oczewistej sprawy w Roku terażnieyszym 1817 przypaść mającey na Kadencyi Juntowey, wszyscy iakiegokolwiek bądź tytułu pretensorowie przed Sądem Cywilnym w Sokolce sami, lub przez Plenipotentow swych, Dokumenta swą należność probuiące skomportowali, i następnie też należności swoje w przyszłym sprawie przypadnienu na teyże kadencyi w Sądzie ninieyszem, porządkiem prawami Litewskimi przepisany pod upadkiem onych dowodzili — Datt w Sokolce 1817 roku Januaryi 31 dnia.

Sędzia Sądu Cywilnego Białostockiego i Sokolskiego Powiatow, Wincenty Szyrma.

Sekretarz Maciutowicz.

I Tu w mieście Wilnie nayduie się pewna osoba, która posiada doskonale do ulepszenia Ekonomiki rolniczey we wszystkich częściach teoryą i praktykę zupełnie wydoskonalone, gdzie potrzebnie pewney osoby do kompanii swojej i z pewną sumą od zch do good dukatow, dla kupienia blisko miasta Wilna ziem na założenie swojej Ekonomiki,

porządkiem Szwajcarskim i Holenderskim — Co u-
ręcza z największym pożytkiem dla każdego oka-
zać takową gospodarke; ktoby życzył sobie widzieć
się z tą osobą, więc może spytać się na Zamkowej
Ulicy pod Nm 71 w sklepie JPana Kardynacego;
tamże może spytać się o Guwernerze dla uczenia
dzieci, ktoby sobie życzył.

Wyjeżdżają za granicę

Ogłasza się po raz pierwszy.

Wyjeżdża za granicę do Prus do miasta Kró-
lewcza Julianna Helertowa z dwoma małoletniemi
dziećmi.

Ogłasza się po raz drugi.

Kollegski Sowietnik Professor Uniwersytetu Wi-
lenskiego i Kawaler Józef Frank do Wiednia, z żo-
ną Chryścianą, Dzieckiem Rafae'em Wikto'em i Ka-
merdynerem Bartłomiejem Szymańskim na cztery
miesiące.

(Ogłasza się po raz trzeci)

Wyjeżdżają za granicę do Prus do miasta Kró-
lewcza mieszkańiec Wileński Przykaszczyk rey gil-
dy kupca Wileńskiego Zelmana Hirszowicza Sakie-
ra Józef Anykow Mowszowicz Zandbergow, w in-
teressie handlowym.

Kieydański mieszkańiec Przykaszczyk tegoż Zel-
mana Sakiera Mejer Cymechowicz Wołpow.

Wyjeżdżają do Prus do Królewca, kowiańskie-
rszey gildy kupca Icki Majerowicza Sołowieczyka
Prykaszczyki Leybo Szymelowicz Birzański, i drugi
Prykaszczyk tegoż kupca Abram Lipmanowicz Ba-
rys na miesiąc dziewięć.

3. Sąd Taxatorsko - Exdywizorski w mieście
Grodnie na rozpoznanie masy majątku wszelkie-
go i długow zeszytych Jana Jasińskiego i Ignacego
Wróblewskiego Prezydenta miasta Grodna za De-
kretom Ziem. Grodz. ustanowiony, pouskutecznie-
niu dotąd wszystkich czynności oczewisty wyrok
poprzedzających, postanowił ostatecznie dzieło so-
bie poruczone konkludować, i tym celem Jurydyk-
cyą swoją do dnia 16 maja idącego 1817 roku od-
roczył, wzywa więc wszystkich tak Sukcessorow i
ich Opiekunow jako też Kredytorow, Pretenssorow
i dłużnikow zeszytych Jana Jasińskiego, i Ignace-
go Wróblewskiego ażeby na termin powyższy z od-
kładu wypadający nieodmiennie w tym sądzie sta-
wali i usprawiedliwiali się, z tym ostrzeżeniem:
że w przeciwnym razie pilnując się przepisu Dekre-
tu Remissyynego niezważając na niestanność lub od-
stąpienie którekolwiek strony Sąd niniejszy tako-
we Dzieło ostatecznie kończyć będzie. Datt w Gro-
dnie roku 1817 Apr. czwartego dnia.

(podpisano) Jan Sokołowski Exdywizor

Tadeusz Oskierko Exdywizor.

Wincenty Wygonawski Exdywizor.

Zgodno z Protokołem i wyrokiem Sądownym
świadczą Stefan Kudorowski Rejent Ziem.
i Exdywizor.

3. Jeszcze w końcu miesiąca stycznia b. r. wy-
szedł 5 Ner zaczynający Tom 2gi, *Pamiętnika magne-
tycznego wileńskiego*, teraz zaś dnia 30 kwietnia wy-
szedł z drukarni Józefa Zawadzkiego Ner 6 zawierający
następujące przedmioty. 1. Do Wydawców Pamiętni-
ka magnetycznego, list *Michała Paszkowskiego* Pułk.
Woysk Pol. 2. Dziennik magnetyczny przez *G. E. La-
chnickiego* (Dokończenie.) 3. O trybach przypadkowych

pojęcia naszego przez *Hrabiego de Reder* (tłumaczenie
z francuzkiego.) 4. Niektóre uwagi nad magnetyzmem
zwierzęcym przez *L. S.* 5. *MEDYCYNĄ POPULARNĄ* Le-
karstwo na kołtun przez *M. D.* 6. Sposób łatwy wy-
leczenia róży w samych jej objawienia się początkach
przez *B.* 7. *Wiadomości magnetyczne z Nieświża, Wi-
łepska i Berlina.* 8. *GOSPODARSTWO.* Sposób łatwy i nie-
kosztowny zalewania łąk, a przez to poprawienie onych,
przez *Janá Gadona P. T.* 9. Sposób wylepiania we-
wnątrz pieców, wynaleziony przez sławnego Chemika
Black, przez *S.* 10. *LITERATURA.* O *Paniu Bernardzi
de Sepier* przez *Janusza Wiriona.* 11. Zapytania i wą-
pliwości, czyli rozmowa ucznia filozofa z *Newtonem
i Kartezjuszem.* 12. Do wydawców *Pamiętnika magne-
tycznego o ALGEBROMANII*, list z *Płoskirowa* przez *A. Za-
jeskiego.* 13. *Akademia milcząca, powieść wschodnia* przez
J. W. 14. *PIĘKNE SZRUKT.* Niektóre badania o Rzeź-
biarstwie i Malarstwie przez *Wincentego Smokowskiego.*
15. List z *Worn* do wydawców *Pamiętnika magnety-
cznego.* 16. *PRAWOZNAWSTWO Bedang* czyli *Ustawy Gu-
tama* wyjęte ze szkoły *Braminów* w *Benares*, przez *An-
toniego Pozmana.* 17. *Uwiedomienie.* — Prenumerata
roczna w kraju kosztuje bez poczty rub. sr. 2½, z pocztą rub.
srebr. 4 przyymuje się w *Xięgarni uniwersyteckiej*
i w *Pocztamcie.* Można osobno dostać *Tomu 1go* czyli
4ch Nrow *Pamiętnika magnetycznego* na rok 1816 za
rub. sr. 2½ w teyże *Xięgarni* i u *Alexandra Żółkow-
skiego* w *Klasztorze XX. Pijarów.*

3. JO. Xiążę Konstanty Radziwiłł, dostrze-
głszy nieakuratne prowadzenie interesow swoich
w Królestwie Polskim przez JPana Józefa Zewa-
dzkiego Deputata wywodow powiatu Slonimskiego
gubernii Grodzieńskiej, odwołał go z plenipotencyi
przez publiczne gazety Korrespondenta Warszaw-
skiego za Nrem 74, w dniu 16 września 1815 roku
a o powrót papierów i blankietów do popierania
Processow w Królestwie Polskim onemu powierzo-
nych, oraz o kalkulacyą z odebranych od Debito-
row prowizyow JO. Xięcia należnych, rozpoczął
Proces, i uzyskał dekret w Trybunale Województwa
Podlaskiego, w dniu 16 grudnia 1816 roku, nakazu-
jący JPanu Zawadzkiemu oddanie blankietów i wszel-
kich papierów do JO. Xięcia należnych, pod jura-
mentam, zdanie kalkulacyi z wybranych i expen-
sowanych prowizyow pod osobistym aresztem.
Przed chrońjąc się przed exekucyą prawa wyjechał
JPan Zawadzki z Królestwa Polskiego w gubernije
Litewskie, i jak wiadomości JO. Xięcia dochodzą
że w tym kraju mianuje siebie czynnym Plenipoten-
sem, więc ostrzega niniejszym publiczność, jako że-
dnych czynności JPana Zawadzkiego, JO. Xiążę
skceptować nie będzie, a wyrok Trybunału Podlaski-
go wyżej datą wyreżony do exekucyi doprowa-
dzić starać się będzie. Dnia 9 maja 1817 roku.
Takowe oświadczenie podpisuje.

Antoni Mokrzecki Adwokat.

2. Excerpt oświadczenia z Protokołu potoczne-
go Sądu Ziem. Pttu Bobruyskiego w dacie niżej
wrażoney zanesionego Eor. pod pieczęcią Urzę-
dową Ziemską, tegoż Pttu stronie jest wydan.

Roku 1817 mca maja 4 dnia. Przed Aktsm
JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziemskimi po-
wiatu Bobruyskiego, stanawszy osobiście niżej pod-
pisana następnie oświadczenie do wpisania w Proto-
kuł padała: Oświadczenie wspólnie z ostrzeżeniem
przed Aktsm Ziem. Bobruy. i całą powszechno-
ścią czyni się z następnego powodu: zeszyły Jan
Oeda Skarbn. Rzeczycki przelawszy Załcey Delaa-
torce Brygidzie z Buszów ad præsens Bułhakowey,
Assessorowey Pttu Bobruy. oblig na sumę czerw.
zł. 2500 przez JW. Ignacego Bułhaka Marszałka

Pttu Bobraskiego i Kawalera w roku 1812 zapo-
 zyczoną: gdy takowy obligacyjny zapis w roku
 1812 czasu bylecy w Kraju Rewolucyi zginął i nie-
 wiadomo gdzie się znajduje; iżby więc takowego
 obligu nikt nie nabywał, jako przez Obtestantkę u-
 nikczemionego Zalicza Delatorka jako Aktorka tey
 summy ma za obowiązek przez trzykrotną Awiza-
 cyą w Gazecie Kuryera Litewskiego powszechność
 ostrzedz. U tego oświadczenia podpis w Protoku-
 le takowy. Brygida Bulhakowa Assessorowa.

Zgodno z Protokulem Józef Macewicz Rejent
 Ziemski Bobruyski.

2. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY
 MOSCI, Samowładnego cesarza Rosyą etc. etc. etc.
 Pozywa Sąd Cesarsko Kurlandzki Zadworny. — Gdy
 na żądanie Wdowy Elżbiety Doroty z Doerperow
 Roemerowey konkursus kredytorom nad całym ma-
 jątkiem pozostałym męża jey zmarłego Jana Got-
 frieda Roemera Porucznika odstawnego woysk Kró-
 lewsko-Pruskich, zezwolonym został; a już termin
 pierwszy w tey sprawie konkursowey upłynął —
 Na powtórne nayspokorniejsze żądanie w wyż po-
 mienioney Delatorki, wszystkich tych, którzy pod
 jakimkolwiek prawnym tytułem do wzmiankowanego
 majątku zesłego Roemera Pretensye i należności
 maia, albo mieć chcą, i w pierwszym terminie jeszcze
 oney niejawily, — niniejszym edyktaliter et perempto-
 rio, aby oni w dniach 5, 6, 19, Julu roku terażn. idą-
 cego, lub w przypadku na ten czas przypadającego
 dnia uroczystego, w następnuy dzień sessyi, jako przez
 Wyrok Sądu Zadwornego dnia 15 marca tegoż ro-
 ku nastaly, oznaczonego terminu drugiego praec-
 lusive do prawnego podania w wyż rzeczonych Pre-
 tensyow i Należnościow przed Sądem Cesarsko Kur-
 landzkim Zadwornym w Mitawie, osobiście albo
 w należytey Plenipotencyi, oraz gdzie potrzeba
 w Assystencyi i opiece niezawodnie stawali, swoje
 Pretensye i należności do powyższego majątku
 w dowodach słusznych regularnie do Protokulu po-
 dawali; przytym zaś dalszych stopniów prawnych
 a osobliwie otworzyć się mającego praeclosurego
 wyroku, tudzież naznaczenia terminu Disputatoris
 oczekiwali, pod tym wyraźnym warunkiem, że czy
 oni staną lub nie, tedy nie uważając i na ich niesta-
 wanie, jednak w tey sprawie nastąpi i decydowano
 będzie, co prawem jest. Podług czego pilnować
 powinni.

Dla waloru lepszego pod pieczęcią JEGO IM-
 PERATORSKIEY MOSCI Sądu Zadwornego Kur-
 landzkiego i podpisie powszechnym dano w Mitawie
 dnia 16go marca roku 1817.

Blancatum	~~~~~	Citationis
Edictalis ad	L. S.	Judicium
Aulicum	F.	Supremum
pro Concursu	~~~~~	per proclama.
		H. Proctor.

Sekretarz Kancellaryi loco proto Sekretaryi.
 in fide Translati ide Staschieck.

Translator Sądow Zadwornych Kurlandzkich.

2. Excerpt oświadczenia w dacie poniżey wy-
 rażającej się zapisanego, z Protokulu potoczney
 Ziemskiego Pttu Zawileyskiego, pod pieczęcią Urzę-
 dową Sądu Ziemskiego tegoż Pttu jest wydany.

Roku tysiąc ośmset siedemnastego miesiąca ma-
 ja piątego dnia.

Oświadczenie Imieniem WWJPanow Jana i An-
 ny z Polkowskich Łazowskich Podśedkow b. Ziem.
 Pttu Wileyskiego w następney rzeczy: zesłył s. p.
 JWJ Xiądz Franciszek Borgiasz Kielpsz Kanonik Ka-

tedrow Wileńskiey i Mińskiey, Pleban Flodwiski
 Attarysta Święciański Deputat Sądu Gilgo, ostat-
 czną Dyspozycyą Testamentową w roku idącym
 tysiąc ośmset siedemnastym miesiąca Januaryi dwó-
 dziesiątego dnia sporządzoną i w ręku JW. Edwar-
 da Hrabiego Mostowskiego Marszałka Pttu Zawileyskie-
 go, lokowaną a po śmierci X. Kanonika dnia pier-
 wszego maja przez tegoż JW. Marszałka w Akcie
 Ziemskie Pttu Zawileyskiego wprowadzoną, na o-
 statek przez najbliższych krewnych Korroborowa-
 ną, majątkow leżących Miedziaszan Gierdzwiliszek
 Blakiszek w Pttcie Zawileyskim sytuowanych i dal-
 szych oraz ruchomego majątku i remanentow fun-
 dowych nas Jana i Annę z Polkowskich Łozowskich
 Aktbrami, Dziedzicami i possessorami uczynił — Je-
 kowe majątki jedne w arędowney tenencie, a inne
 w zastawnych i tradycyynnych possessyach u różnych
 lichmociow, i co większa pod opieką dworzanską
 za podatki zaległe należały się; wszelakoż my jako
 Dziedzice we władanie swoje Urzędownie bez za-
 rdney przeszkody obiegliśmy. Stawszy się więc niedy-
 sputowanemi Dziedzicami i Aktorami powyższych
 majątkow, za pierwszy i naysczulszy obowiązek po-
 datki Skarbowi Monarszemu należne za po oić, S an
 podupadłych rolnikow tak, co się tycze wyżywienia
 jako też ich zapomóg, wesprzec postanowiliśmy,
 z kolei obracając nasze chęci do Kredytorow w Bo-
 gu zesłego s. p. X. Kanonika i życząc sobie mieć do-
 kładną wiadomość o jego Debitach i gatunkach, do
 wyciągnięcia ogulney Specyfikacyi, wybraliśmy W.
 JPana Justyna Wysockiego Deputata od Dworzans-
 twa Kommissyi Kwaterniczey Wileńskiey i onego
 w tym przedmiocie prawnie umocowaliśmy — Dopio-
 róż wykalkulowawszy czas dogodny do rozpatrze-
 nia każdego pretensyi — Dzień pierwszy oktobra
 idącego tysiąc ośmset siedemnastego roku oznacz-
 my, zechcą więc JWW. i WW. Kredytorowie sam
 mi przez się lub przez użytych osob z pretensyar-
 mi swemi do WJPana Wysockiego odnosić się i o-
 nemu dowody zawinienia i gatunek okazać, mieszka-
 on w domie Bazylijskim pod Nm dwósetnym pię-
 dziesiątym siódmym na przeciw Bosaczek za starą
 policyą, który poczawszy, od pierwszego oktobra
 zatrudniać się, niezaniebda dobrowolnie przyjętem
 dziełem oprócz tego w każdym czasie, w przed-
 niż nastąpi powyżey oznaczony termin do W. Wy-
 sockiego Deputata udawać się można, my zaś
 z swey strony starać się będziemy w uiszczeniu
 się Kapitałow lub procentow na przyszłych w roku
 tysiąc ośmset ośmnastym Kontraktach koło Stego
 Jerzego w Wilnie i wszelką akuratność domierzać
 każdemu, spodziewać się zatem należy iż JWW. i
 WW. Kredytorowie z swojej strony nie ubliżą
 względem objaśnienia nas o pretensyach czułości, o-
 bok czego ażeby raczyli realności długow nadpłaty
 w kapitałach i procentach okazać dowodnie, nayspo-
 korniey każdego poszczególnie obligujemy, a ze
 względu na nasze chęci i starania raczą kredyto-
 rowie wstrzymywać wszelkie kroki prawne, albo-
 wiem narażenie na kosztu powiększać będzie ciężar-
 ry, a umniejszać fundusz i troskliwość naszą, tako-
 we oświadczenie do akt własnego Pttu podając a-
 żeby każdego wiadomości doszło do gazet Ku-
 ryera Litewskiego dla trzykrotnego ogłoszenia w mie-
 ście submitujemy się (tego oświadczenia podpis
 w Protokule znajduje się taki) w Imieniu własnym
 i żony mojej podpisuję się, Jan Łazowski b. Pod-
 śedek Ziemski Pttu Wileyskiego. Działo się iako
 wyżej w Mieście Pttowym Święciansch.

Zgodno z Protokulem potocznym Aktoratu
 Regent Z. Ptu Zawil. Jan Weryha.

Wilno dnia 25 maja 1817 Roku.

OGŁOSZENIA

2. Niżej Podpisany poruczając do promocyi rozmaite moje wielu Plenipotentóm interessa, gdy w niektórych zdarzeniach z podpisem ręki mojej dawałem Blankieta, które mnie dotąd nie zostały powrócone zapobiegając przeto, by one szkodliwie użytymi nie były, oświadczam iż żadnemu z moich Plenipotentow nic niezawiniam a jeśli i były onym przezemnie wydane obligi, tedy te rzetelnie że uspokoiłem, poświadczają w ręku moim zcaudując się kwiejące a ztym ostrzegam iżby nikt nie powróconych dotąd nienabywał, i na one bez wiedzy mojej najmniejszey nie dawał summy.

Jan Henryk Muzzel:

3. Na skutek Dekretu Remissyjnego Sądu Gł. Depart. zgo Litew. Wileń. przeznaczającego taxę Exdywizyą majątku zeszyłych Pawła i Józefa Mejerow, Sąd Ziemski Pttu Wileń. przeznaczony na domiar satysfakcyi Kredytórom, wedle zgodnego wniesienia i żądania stron na dniu 9 maja, terażniejszego 1817 roku postanowił decyzją wyprzedaż domu Mejerow w mieście Wilnie pod Nm 568 na ulicy s. Mikołajskiej położonego, oraz ruchomości zeszyłych Pawła i Józefa Mejerow, i termina licytacji dzień 25, 28 i 31 maja, terażniejszego roku oznaczył, i zatazem obwieścić ostatecznie Kredytórow, Pretensorow i Debitorow, że z niestawiającemi Kredytórami amissya ich pretensyow, a z debitorami etiam pod niestanność, oczewisty wyrok nastąpi, postanowił, i spełnienie tego Kancell. Sądu swego przyporuczył, w skutek więc tego wyroku czyni się niniejsza publikata, że Dóm WW. Mejerow w mieście Wilnie pod Nm 568 na Uncy Sto Mikołajskiej położony, oraz ruchomość, zeszyłych Pawła i Józefa Mejerow, w dniach 25, 28 i 31 maja, z publiczney licytacji wyprzedawać się będzie, a że sprawa konkursowa zeszyłych Pawła i Józefa Mejerow ku oczewistemu wyrokowaniu zbliżona i z rodzaju konkursowego Procesu z przepisu praw z Kredytórami mającemi się niestannie, amissya ich pretensyow, a z Debitorami etiam pod niestanność, oczewisty nastąpi wyrok, niniejsza trzykrotnie w Gazecie Kuryera Litewskiego czyni się awizacya.

Józef Urbanowicz Reg. Z. P. Wileń.

3. Niżej podpisany doświadczać łaski szanownych Obywateli Lit., mam honor ich uwiadomić, iż mój handel w Rydze towarów korzennych i winnych przeniosłem z ulicy Kupieckiej z domu Kylera, do domu własnego na ulicę zwaną Zynder Sztrasse pod Nm 325. Staraniem więc równie moim będzie utrzymać ich szanowne zaufanie przez jaknajregularniejszą usługę, tak w wyborze towarów jako też przystawoitey cenie i dobrym upakowaniu, polecam się łaskawey pamięci zostając z winnym uszanowaniem.

Roch William.

3. Podług Postanowienia Namiestnika Królewskiego na dniu 26 Apr. zapa-

dlęgo, Loterya na majątność Tyszowce w dzień 24 Junii bez żadney dalszey odwloki odciągnioną zostanie — Przeto i odebrałem od Dyrekcyi ostatni transport Biletow na oznaczoną Loteryą z potwierdzeniem, aby raporta moje, i pozostałe nie sprzedane bilety na iszy Junii v. s. do Warszawy dostawił — A ztym uwiadomiam Publiczność, ktoby sobie zyczył zostać uczestnikiem tey Loteryi, raczyłby pospieszyć do oznaczonego terminu w Domie WW. Sikorskich na ulicy S. Michalskiej pod Nm 122. Cena biletu zł. 22. Ktoby sobie zyczył przez pocztę ma dołączyć portowe, pod Adressem Jakóba Lichtenszteyna.

2. Dekretem Remissyjnym Sądu Ziem. powiatu Nowogrodzkiego w roku teraż. 1817 Februar. 19 dn a zapadłym. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na usatysfakcyonowanie wierzycielow zeszyłego Franciszka Woyniłowicza Instygatora Lit. zeszyley zony jego Anny z Narbuttow Woyniłowiczowey potém Haraburdziny i powtórnego jey męża W. Tadeusza Haraburdy przeznaczony, w dniu 1 maja roku idącego 1817, jako w terminie Remissy Ziemską zamierzonym in fundo dóbr Kotłowa w powiecie Nowogr. leżących reasumowany; wymiar tak tegoż Kotłowa i folwarku Hniewoszczowszczyzny oraz sched we wsiach Jatwesi i Recemblu pod rozdział oddanych, wespół z urzędoway onych inwentaryą z adeterminowal, komportacyą na W. Kazimierzu Woyniłowiczu Instygatorowiczu w stopniu oycy swojego Franciszka Woyniłowicza tych dóbr aktorze, i byłych jego Opiekunach JW. Ignacym Lichnickim Pułkownikiem b. Woysk Polskich, Jozefie Narbucie Staroście Traubskim wszelkiego ruchomego i sumownego majątku obojga zeszyłych Franciszka i Anny Woyniłowiczow Instygat. dokumentów jur. haereditatis et possessionis na dobra Kotłow, folwark Hniewoszczowszczyznę i i schedy we wsiach Recemblu i Jatwesi oraz dowodow wykazujących wielość funduszu zeszyley Anny z Narbuttow Woyniłowiczowey potém Haraburdziny w massie majątku pierwszego jey męża Franciszka Woyniłowicza, jako też należność dla W. Tadeusza Haraburdy z funduszu teyże Haraburdziny wprzód Woyniłowiczowey Instygatorowey; niemniej na wyrażonych Opiekunach komportacyą gotowych pieniędzy za sprzedane Pupilla swojego srebra, wina, meble i dalszą ruchomość wespół z dowodami wielość zebrania onych zjaśniającemi, oraz na zastawnych, administracyynych, tradycyynych possessorach i wszystkich wyrażonych dłużnikow kredytorach kompartacye do natury Interessow stosowne na dzień 1 Julii roku idącego do Kancellaryi Ziem. Nowogr. na ośmiotygodniową persystencyą nakazał, stronom w następnym ter-

minie z zupełną gotowością, aktykowanemi dokumentami do Sądu przychodzić i do należnej Skarbowi Monarszemu do mających się otrzymać sched opłaty poszlia usposobić się zapowiedział, dalsze oraz pierwszemu zjazdowi właściwe postanowienzy iudykata, kontynuacyą Exdywizyi dzieła do dnia 5go Nowembra roku terażn. 1817 odłożył; oczem interessowane osoby przez ninieyszą awizacyą trzykrotnie w gazecie Kuryera Litewskiego domieszczajacą się zawiadania. — Działo się na Sesi Sądowej w Kotlowia roku 1817 maja 3 dnia.

Elentery Siemiradzki b. Podkomorzy Nowogr. Prezydujący Exdywizor.

Franciszek Wereszczaka Prezydent Ziemski Nowogr. Exdywizor.

Kazimierz Uzłowski Sędzia Graniczny powiatu Nowogr. Exdywizor.

Nikodem Kiersnowski Ziem. Nowograd. i Exdywizorski Regent.

2. Nankin ostyndyiski w małych i średnich sztuczkach świeżo sprowadzony, znajduje się do sprzedania w handlu Józefa Kopscha, mieszkającego na ulicy Zamkowej na przeciw Sgo Jana w domu JP. Orłowskiej pod Nrem 126.

Nowe Xiążki.

3. W Xiegarnii XX. Pijarów na ulicy Dominikańskiej u Alexandra Zoikowskiego są do przedania następujące dzieła.

Biografia Włosejanina nad brzegami Niemna powyżey Łososney mieszkającego przez J. Lachnickiego 8vo 1815 Kop. 60.

Dykcjonarzyk francuzki z krótką informacyą o pronuncyacyi i przydaniem rozmów francuzkich 1817 kop. 35.
Łaskawosc Tytusa Drama w pięciu aktach Metastaze-go, na polski język przełożona przez P. S. 8vo 1817 kop. 50.

Wiadomość o cenie produktów na rynkach wileńskich.

Dni Targowe
miesiąca maja

13. | 15. | 18.

Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie przedawano.

CENA
na assygnaty

Rub. kop. Rub. kop. Rub. kop.

Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego	52	—	52	—	52	—
	— surowego	48	—	48	—	48	—
	Pszenicy ozimey	100	—	100	—	100	—
	— — jaréy	—	—	—	—	—	—
	Jęczmienia	32	—	32	—	32	—
	Owsa	20	—	20	—	20	—
	Gryki	24	—	24	—	24	—
	Grochu	—	—	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych	64	20	64	20	64	20
	— owsianych	87	84	87	84	87	84
— gryczanych	82	8	82	8	82	8	
Pud. rossyjski.	Łoju surowego	12	—	12	—	12	—
	— topionego	18	—	18	—	18	—
	Miodu z woskiem	24	—	24	—	24	—
	Wosku	48	—	48	—	48	—
	Świec woskowych białych	100	—	100	—	100	—
	— — — żółtych	80	—	80	—	80	—
	— łojowych przywożn.	20	—	20	—	20	—
	— — — tu robion.	18	—	18	—	18	—
	Siana murożnego	—	80	—	80	—	80
	Faska masła 6 garcowa	20	—	20	—	20	—
Piwa krajow. beczka 40 garco.	— dubeltowego	13	80	13	80	13	80
	— — —	24	60	24	60	24	60
Od 8 do 11 maja. pney poczt.	Chleba razowego funt 1	—	—	—	—	—	6
	— — — — — średniego	—	—	—	—	—	8 ¹
	— — — — — pytlowego przedn. —	—	—	—	—	—	20
Miesa funt 1	—	—	—	—	—	—	24
Wódki garniec 1.	—	—	—	—	—	—	2 88
Rubel srebrny	—	—	—	—	—	—	3 90 ²
Dukat hollend.	—	—	—	—	—	—	11 14
Imperyał	—	—	—	—	—	—	58 55